



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN ORHAN SÜMER'E AİT 7/37324 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Çiğ süt desteğinde, Bakanlığımızca belirlenen dönemler ve birim fiyatlar esas alınarak destek primi uygulanmakta; bu suretle fiyat istikrarının sağlanması ve aşırı fiyat dalgalanmalarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, 2024 yılının ilk dokuz aylık döneminde çiğ süt desteği; niteliğine ve pazarlama şekline göre litre başına 0,15 TL, 0,30 TL, 0,40 TL ve 0,50 TL olarak ödenmiştir. Ancak, 2024 yılının son üç aylık döneminde söz konusu destek tutarları revize edilerek; niteliğine ve pazarlama şekline göre litre başına 0,30 TL, 0,60 TL, 0,80 TL ve 1,00 TL olarak uygulanmaya başlanmıştır.

26.07.2024 tarihli ve 32613 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 8760 sayılı “2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı” ile Hayvancılık işletmelerinin ekonomik açıdan güçlü, dirençli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını sağlamak amacıyla etkin bir destekleme modeline geçilmiştir.

2025 yılında uygulanmaya başlanan yeni destekleme modeli ile çiğ süt desteğinde temel desteklerin yanında, yönlendirici ve verimlilik odaklı başlıklar altında kaliteli çiğ süt üretimin artırılması, spekülatif piyasa hareketliliğinin önlenmesi, hayvancılık işletmelerinin gençleştirilmesi, kadınların üretimde aktif rol oynaması belirlenen üretim bölgelerinde üretim planlamasının teşvik edilmesi amacıyla, kadın/genç üreticilerimize kalite kriterlerini sağlayan üreticilerimize ve özellikle ari işletmelerden elde edilen çiğ süte ilave destek primi ödenmektedir.

Çiğ süt desteğinde, temel desteğe ilave olarak yönlendirici destekler ve verimlilik kriterleri kapsamında ilave destekler uygulanmaktadır.

Yönlendirici destekler kapsamında;

- Küçük aile işletmelerinin korunması amacıyla %30,
- Kadın üreticiler ile 40 yaş altı üreticilere %30 ve
- Üretim planlamasına dâhil olan illerde çiğ süt üreten üreticilere %40 oranında destek sağlanmaktadır.

Verimlilik kriterleri kapsamında ise;

- Kendi tankında soğutulmuş çiğ süte %200,
- Birinci derece örgütler aracılığıyla pazarlanan çiğ süte %200,
- Hastalıktan ari işletmelerde üretilen çiğ süte %300 ve
- Koyun, keçi ve manda çiğ sütüne %80 oranında destek verilmektedir.

Özellikle Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde 1 litre çiğ süt ortalama %4,2 süt yağı ve %3,6 süt proteini içermekte olup ülkemizde ise mevsimsel farklılıklar (ilkbahar ve sonbahar dönemleri) göstermekle birlikte 1 litre çiğ süt ortalama %3,6 süt yağı ve %3,2 süt proteini içermektedir.

Bu çerçevede, ülkemizde akademisyenlerin de katılımıyla yapılan değerlendirmelere göre; AB ülkelerinde kabul edilen 1,5 süt/yem paritesi yerine, ülkemizdeki çiğ sütün yağ ve protein oranları da dikkate alındığında 1,3 süt/yem paritesinin sürdürülebilirlik açısından uygun olduğu değerlendirilmektedir.

Çiğ süt fiyatları ve üretim maliyetleri Bakanlığımızca yakından takip edilmekte olup, süt/yem paritesinin korunması amacıyla 2024 yılı Ocak–Eylül döneminde litre başına 0,50 TL olarak



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

uygulanan çiğ süt destekleme primi birim fiyatı, %100 oranında artırılarak 2024 yılı Ekim, Kasım ve Aralık dönemleri için litre başına 1,00 TL olarak belirlenmiş ve bu suretle süt/yem paritesinin 1,3'ün üzerinde olması sağlanmıştır.

2026 yılı içerisinde de süt/yem paritesinin 1,3 ve üzerinde tutulmasına yönelik çalışmalarımız devam edecektir. Ayrıca, yeni destekleme modeli kapsamında belirlenen verimlilik ve yönlendirici kriterlerin sağlanması hâlinde, çiğ süt desteğinde temel destek tutarına kıyasla %300-%400 oranlarına varan artışlar sağlanarak söz konusu paritenin sürdürülebilirliğinin temin edilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca çiğ sütü tarımsal amaçlı örgütler aracılığı ile süt ürününe çevirterek Et ve Süt Kurumu'na satan üreticilerimiz de desteklenmektedir.

Söz konusu tarımsal desteklemelere ilave olarak süt sektöründe faaliyet gösteren üreticilerin finansmana erişimini kolaylaştırmak amacıyla; Ziraat Bankası, Ziraat Katılım Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla hazine faiz/kâr payı destekli kredi ve finansman imkânları sunulmaktadır. Bu kapsamda;

- Sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği konusunda; 60 milyon TL üst limite kadar %50-100 aralığında,
- Hastalıktan arı hayvan yetiştiriciliği konusunda; 80 milyon TL üst limite kadar %70-100 aralığında,
- Küçükbaş hayvancılık konusunda 50 milyon TL üst limite kadar %75-100 aralığında ve
- Temel hayvansal üretim konusunda; 300 bin TL'ye kadar %100 faiz/kâr payı destekli, 300 bin TL üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL üst limite kadar %50-100 aralığında

faiz/kâr payı destekli kredi/finansman imkanı bulunmaktadır.

Ayrıca, "Tarımsal ürünlerin işlenmesi" konusunda; "mikro işletme" veya "küçük işletme" ölçeğindeki gerçek ve tüzel kişi işletmelere, "süt işleme ve süt ürünleri üretimi" yapmak amacıyla işletme kuruluşlarında 30 milyon TL üst limite kadar %50-65 aralığında faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

Tarım sigortası yaptıran üreticilerimizin zararları TARSİM eksperleri tarafından yapılan hasar tespitleri neticesinde TARSİM tarafından ivedilikle karşılanmaktadır.

5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu kapsamında; hastalıklardan arılık belgesine sahip ve bio-güvenlik önlemlerini almış işletmelerde, sigortalanabilir nitelikteki tüm hayvanların sigortalanması koşuluyla şap hastalığı "Geniş Kapsamlı" tarifede isteğe bağlı olarak teminat dahilinde olup %50 devlet prim desteğine ilave %15 arı işletme indirimi de uygulanmaktadır.

Üreticilerimizin ödeyeceği prim tutarlarının daha makul seviyelere çekilmesi amacıyla, %50-%60 oranındaki devlet prim desteğine ilave olarak çeşitli prim indirimleri uygulanmaktadır. Bu kapsamda, peşin ödeme yapan üreticilere %5 oranında peşin ödeme indirimi, 40 yaş ve altındaki çiftçilere %5 oranında genç çiftçi indirimi, kadın çiftçilere %10 oranında kadın çiftçi indirimi, şehit ve gazi yakını olan çiftçilere %5 oranında indirim, engelli çiftçilere %5 oranında engelli çiftçi indirimi ve sözleşmeli üretim yapan çiftçilere %10 oranında prim indirimi sağlanmaktadır. Ayrıca, 1-30 baş ölçekli işletmeler ile arılık belgesine sahip işletmelere, poliçe primi üzerinden %15 oranında ilave indirim uygulanmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2024 yılında kırmızı et üretimi 2.105.894 ton olarak gerçekleşmiş, bu kapsamda kesilen toplam büyükbaş hayvan sayısı 5.137.777 baş



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

olmuştur. Aynı yıl büyükbaş hayvan varlığı 16.986.259 baş iken, TÜİK 2025 yılı verilerine göre bu sayı 17.708.985 başa yükselmiştir. Söz konusu dönemde gerçekleştirilen kesimler olağan kesim niteliğinde olup kesimlerin büyük ölçüde normal üretim ve piyasa koşulları çerçevesinde gerçekleşmiştir.

Hayvancılıkta sürdürülebilirliğin sağlanması, geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, üreticinin korunması, hayvansal ürün piyasalarında istikrarın sağlanarak tüketicinin yeterli ve sağlıklı gıdaya erişimi Bakanlığımızın öncelikleri arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede yetiştiricilere hayvansal üretim konularında destekleme ödemesi yapılmakta ve projeler uygulanmaktadır.

Kırsalda Bereket Hayvancılığa Destek Projemiz, ülkemizde etçi damızlık üretimi yapan işletme sayısını artırarak daha fazla etçi ırk besilik materyalinin yerli imkânlarla yetiştirilmesini hedeflemektedir. Böylece kırmızı et arzında sürdürülebilirliği ve yeterliliği sağlamak amaçlanmaktadır. Depremde besi bölgesi ilerimizin puanları yüksek tutularak daha fazla kontenjan tahsis edilmiştir ve hayvan dağıtımında önceliklendirilmiştir.

Tüm bu adımlar, ülke içinde besilik materyal üretimini artırarak ithalatı azaltmayı hedeflerken, aynı zamanda sağlanacak istihdam imkânı ile kırsal kalkınmaya da önemli bir katkı sunacaktır.

Proje kapsamında hak sahibi olan kişilere en az 5 en fazla 15 başa kadar (veteriner hekim/ziraat mühendisi/gıda mühendisi ise en az 5 en fazla 30 başa kadar) etçi ırk gebe düve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) tarafından temin edilecektir.

Projede hak kazanan kişiler Ziraat Bankası Temel Hayvancılık Kredisi kullanabilecektir. Bu süreç hak sahiplerinin açıklanmasına müteakip olarak Ziraat Bankası tarafından değerlendirilecektir. Üreticilerimiz 2 yıla kadar ödemesiz 3 yıl veya 5 yıl ödemeli toplam 5 veya 7 yılda kredilerini geri ödeyecektir.

Hak sahiplerine hayvan tesliminden itibaren on iki ay boyunca 15 hayvanı geçmeyecek şekilde hayvan başına 1.500 TL olacak şekilde bakım ve besleme bedeli ödemesi ilgili ayda yine TİGEM tarafından yapılacaktır.

Projemiz, hayvancılık yol haritasında açıklanan 2024-2028 hedefleri ve eylemleri kapsamında, 2025-2028 yıllarını kapsayacak şekilde uygulanacaktır.